

Motion till riksdagen 2024/25:2320

av **Sanne Lennström m.fl. (S)**

Hållbart fiske för konsumtion

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga fler åtgärder för ett hållbart fiske som säkrar konsumtionsfisket och livskraftiga fiskbestånd längs ostkusten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag finns det ett hårt fisketryck på strömming från det storskaliga industrifisket med trålning i Bottenhavet och Östersjön. Kustfiskare och länsstyrelser har under en lång tid samstämmt kunnat påvisa en både oroande och akut situation gällande strömmingen. De senaste två decennierna har fångsterna för de småskaliga lokala yrkesfiskarna minskat ordentligt samtidigt som industrifisket rapporterat in en abnorm ökning av fångster. Vi ser även att både storleken och medelvikten på strömmingen blivit avsevärt lägre, till en situation där det idag är nästintill omöjligt att fånga stor strömming vid en del kuststräckor.

Denna utveckling drabbar den småskaliga och hållbara fiskerinäringen särskilt hårt som använder strömmingen som matfisk. Detta till skillnad från det storskaliga industrifisket där fångsterna till största del mals ner till fiskmjöl som sedan används till laxodlingar och minkuppfödning. Om inte tillräckliga förvaltningsåtgärder vidtas omgående kan det ge helt irreversibla konsekvenser för arten, för hela det marina ekosystemet och för den småskaliga fiskerinäringen. En näring som funnits i många generationer och på många ställen är en del av vår lokala kulturhistoria. Det är även oroande att vi i beredskapstider inte tar vara på en fisk som hade kunnat vara en del av vår livsmedelsstrategi.

För att trygga strömmingsbeståndet krävs åtgärder som utflyttad trålgräns, ett uppdrag som gavs tills Havs- och vattenmyndigheten av den dåvarande socialdemokratiska regeringen och som inte bara behöver infrias utan även kompletteras med akuta insatser som större fredningsområden eller fiskefria områden där industrifisket idag fiskar alltför hårt på samlade strömmingsstim. Detta är särskilt betydelsefullt i södra Bottenhavet där trålningsfisket redan bedrivs utanför trålgränsen. Samtidigt är det avgörande att

kombinera skarpa åtgärder som fiskepaus på sill och strömming med ett undantag för det småskaliga och kustnära yrkesfisket. I förhållande till industrifisket utgör uttaget av fisk från det småskaliga kustfisket en minimal del, samtidigt som den typen av fiske bidrar till den inhemska och lokala livsmedelsproduktionen. För att underlätta för det småskaliga kustfisket behöver vi också slå vakt om de hamnar som idag är utpekade som riksintressen för yrkesfisket och underlätta jakten på skarv och säl så att populationerna hålls på en hållbar nivå.

Om vi ska komma tillrätta med den omfattande felrapportering av fångster som Havs- och vattenmyndigheten larmat om, särskilt från det storskaliga industrifisket, krävs också en översyn och skärpningar inom området för fiskerikontroll. Utvärderingar visar att faktiska fångster nästan alltid är större än vad som rapporteras in. Den egentliga fördelningen mellan arterna skarpsill och strömming rapporteras inte heller korrekt, utan påfallande ofta på det sätt som gynnar rapportören vad gäller kvoter av de två arterna ifråga. För den som systematiskt felrapporterar fångster är kostnaden tyvärr försumbar. Detta är mycket allvarligt eftersom det inte bara leder till osund konkurrens utan också till helt felaktig och osäker kunskap om hur mycket fisk som tas upp, vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkerställa livskraftiga bestånd och hur stora fiskekvoter som ska tillåtas. Problemet med felrapportering har även bäring på frågan om vilket uttag av strömming som godkänns som bifångst i samband med skarpsillsfiske. I en situation där akuta skyddsåtgärder införs för strömmingsfisket behöver också frågan om godkända bifångster i samband med skarpsillsfiske adresseras.

Det finns även ett stort behov av att göra en översyn på fler områden inom fiskeripolitiken, dels av hur dagens pelagiska fiske, som i Bottenhavet sker mycket bottennära eller som bottentrålning, påverkar och vilka effekter det ger i havsmiljön, dels av hur det vetenskapliga underlaget som Ices, Internationella havsforskningsrådet, använder till sina bedömningar kan bli mer heltäckande vad gäller påverkan i ekosystemet, samt hur hela förvaltningsmodellen för strömming inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik kan säkerställa en ekosystembaserad förvaltning. Att den svenska regeringen, trots att EU-kommissionen under 2024 för första gången föreslagit ett fiskestopp på strömming och att situationen är akut, gick med på att 100 000 ton strömming skulle få fiskas upp i Bottenviken och centrala Östersjön är exempel på behovet av en ny politisk riktning där fiskbestånd räddas från kollaps och kan bli livskraftiga igen.

Bristen på större strömming har en starkt negativ påverkan såväl i havets ekosystem som för de bygder som fått se antalet småskaliga yrkesfiskare minska. Det går även på tvärs med våra miljömål om en levande kust och skärgård och hav i balans. Då behöver överfisket pausas så att bestånden kan återhämta sig och heltäckande åtgärder vidtas inom stora delar av fiskeripolitiken. Detta måste ske snarast. Som såväl fiskare som forskare har påpekat så räcker inte regeringens förslag för en levande havsmiljö.

Utan tillräckliga åtgärder kan vi komma att möta en mycket nära framtid där Sverige står utan sill och strömming och där Östersjöns och Bottenvikens ekosystem utsätts för än större fara samtidigt som havsmiljöns status försämras ytterligare.

Sanne Lennström (S)

Linnéa Wickman (S)

Kristoffer Lindberg (S)

Ardalan Shekarabi (S)

Sanna Backeskog (S)

Patrik Lundqvist (S)

Inga-Lill Sjöblom (S)

Gustaf Lantz (S)